

Ei for tung bør

Av Magne Høyberget

I grønne, siluriske skifer- og kalksteinslag nord på Gotland finnes mengdevis med noen halvkuleformede fossiler bestående av massiv kalkstein. Gotlendingene kaller dem ”kattskallar”. De kan være fra klinkekulestore til flere desimeter i diameter og viser tydelige tilvekstlinjer mot basis.

Disse dyrene kalles stromatoporoider og tilhører svampene. De var viktige revbyggere fra silur til devon, men er kjent helt fra kambrium og noen svært lignende organismer lever på dypt vann i dag.

måtte det bygges i høyden for ikke å bli begravet.

–Eller de kunne feste seg på organismer som var i stand til å bevege seg. Denne kattskallan startet sin vekst på huset til ei snegle. Etter hvert som den vokste seg større og tyngre, ble børa for tung for snegla og den bukket under når den ikke orket mer.

På undersiden av stromatoporoiden er sneglehuset fremdeles synlig.

Stromatoporoidene kunne ha forskjellig form etter hvilket miljø de levde i, etter hvor stor sedimenttilførselen var og hvor sterke strømmer det var i vannet. På steder hvor det var stor bevegelse i vannet, ble de formet som plater og skorper. I stille vann med relativt stor sedimenttilførsel,

Dermed er det fortalt oss et lite drama som fant sted tidlig i silur. Den avbildete stromatoporoiden er 11 cm i diameter og funnet i Ireviken.